

Co-funded by
the European Union

**CURSUL DE FORMARE PRIVIND ISTORIA ȘI CULTURA ROMILOR
"TRECUTUL ROMILOR - VIITORUL EUROPEI. DE CE ESTE IMPORTANT SĂ NE
APROPIEM DE CEA MAI MARE MINORITATE ETNICĂ DIN UE"**

**Găzduit de
INSTITUTUL EUROPEAN DE ARTĂ ȘI CULTURĂ A ROMILOR (ERAC)**

**13 SEPTEMBRIE 2023
UNIVERSITATEA DE VEST, TIMIȘOARA
10.00 – 17.00**

Context și obiective

Romii (numiți în mod obișnuit ț*****, ceea ce reprezintă o insultă etnică) fac parte din istoria și peisajul cultural european și național de peste 700 de ani. În prezent, romii constituie cea mai mare minoritate etnică din Europa, cu aproximativ 10 milioane de cetățeni în UE și o diasporă globală de peste 15 milioane de persoane. Cu toate acestea, în ciuda prezenței lor vechi de secole, romii rămân în mare parte necunoscuți de societățile majoritare. Ca popor, romii sunt în general considerați și tratați ca o problemă socială, percepută prin prisma marginalizării, a excluderii și a sărăciei. Mai mult, romii sunt astăzi cel mai stigmatizat și cel mai puțin acceptat grup minoritar din UE; diversele manifestări de antigypsism – forma specifică de rasism împotriva romilor – sunt o caracteristică regretabilă a vieții de zi cu zi a romilor din Europa. Pe de altă parte, romii rămân totuși o populație extrem de rezistentă și creativă, ale cărei contribuții diverse la domeniile sociale, culturale, economice, politice, artistice și chiar lingvistice europene nu au fost încă recunoscute.

Acest curs de formare va oferi o scurtă trecere în revistă a istoriei și culturii romilor, ca punct de plecare pentru a reflecta asupra importanței sociale, politice, culturale, economice și de mediu a poziționării romilor în centrul dezbaterilor publice din UE privind viitorul societății noastre. Cursul de formare, organizat în cadrul proiectului ERACNET4EU și în legătură cu Timișoara Capitală Europeană a Culturii 2023, este special conceput pentru membrii personalului din administrația publică și din instituțiile Uniunii Europene. Cursul va explora aspectele dificile, sensibile sau controversate legate de romi și de antigypsism și va ajuta la identificarea și încorporarea preocupărilor legate de drepturile omului în activitatea funcționarilor publici. În acest an, cursul de formare se va adresa în mod special autorităților publice din România, prin organizarea unei

sesiuni specifice dedicate istoriei și culturii romilor din România și prin asigurarea unei traduceri simultane română-engleză. Vorbitorii altor sesiuni vor fi invitați să includă exemple specifice care să ilustreze contextul românesc.

Conținutul cursului

Cursul se va baza pe cercetările realizate în cadrul [Barvalipe Roma Online University](#), pentru a reflecta cele mai recente și influente discuții academice din domeniul studiilor romilor. Barvalipe Roma Online University este o platformă educațională online în care romii și non-romii pot accesa cunoștințe despre identitatea, istoria și cultura romilor printr-o colecție de cursuri de înaltă calitate susținute de cercetători romi de renume, pe teme care variază de la Holocaustul romilor la producții culturale rome.

Pentru a crea un spațiu de învățare dinamic și participativ, fiecare segment al cursului va include o prelegere, precum și cel puțin douăzeci de minute de discuții. Cursul se va baza pe materiale audio-vizuale pentru a oferi resurse mai atractive și pentru a ilustra discuțiile.

Formatori: Cursul va fi ținut de un grup de cercetători romi cu experiență, cu expertiză relevantă în domeniu, inclusiv cunoașterea celor mai recente discuții în domeniul studiilor romilor, precum și a celor mai recente evoluții din UE și din România legate de romi.

Limba de predare a cursului: Engleză și română (se asigură traducere simultană). Formarea va fi transmisă în direct și va fi deschisă publicului, pe baza unei înregistrări prealabile la acest [link](#).

Durata: Șase ore, împărțite în două seminarii de trei ore, cu o pauză de prânz între ele.

Programul cursului:

10:00 - 10:10 Cuvânt de deschidere al directorului executiv ERIAC, Timea Junghaus

10:10 - 11:10 **"Introducere în istoria și identitatea romilor"**

Cine sunt romii? De unde provin? Cum putem înțelege complexitatea identităților și a culturilor romilor din Europa și din lume? În acest segment, participanților li se va oferi o scurtă prezentare istorică a istoriei romilor de la plecarea lor din ținuturile indiene, la așezarea lor în Imperiul Bizantin medieval, la diaspora lor în Europa modernă timpurie, la experiența excluderii, marginalizării și exterminării etnice în perioada modernă și la comunitățile de astăzi.

(40 minute de prelegere + 20 minute de discuții)

11:10 – 11:20 Pauză

11:20 – 12:20 **"Cultura romă - moștenirea Europei"**

Secole de prezență a romilor în Europa se traduc, de asemenea, prin contribuții multiple la peisajele culturale europene și naționale. De la artele vizuale la muzică, de la meșteșuguri la modă, romii au contribuit la bogăția culturilor europene, de la folclor la artele contemporane. În acest segment, participanții vor discuta despre multiplele contribuții și realizări ale romilor ca parte a patrimoniului cultural european.

(40 minute de prelegere + 20 minute de discuții)

12:20 – 13:30 Pauză de prânz

13:30 – 14:30 **"Antigypsism în teorie și practică - despachetarea diferitelor dimensiuni ale rasismului împotriva comunităților de romi"**

Antigypsism este un tip specific de rasism împotriva romilor, un fenomen care este adânc înrădăcinat în percepțiile și instituțiile majoritare. În acest segment, participanții vor înțelege diversele manifestări ale acestui fenomen și vor afla despre diferite strategii de combatere a acestuia. Vor fi oferite exemple specifice pentru a arăta caracterul complex și pe mai multe niveluri al antigypsism-ului în viața de zi cu zi, în mass-media, în instituțiile publice, printre altele. Stereotipurile istorice și contemporane vor fi examinate și deconstruite în dialog cu participanții.

(40 minute prelegere + 20 minute discuție)

14:30 – 15:30

"De la rezistența romilor la agenția romilor"

Care sunt strategiile folosite de romi pentru a face față diverselor manifestări de antigypsism cu care se confruntă în viața de zi cu zi? Cum devin romii înșiși agenți ai schimbării în propriile comunități și în societate în general? Reluarea poveștii revoltei romilor din lagărul de concentrare de la Auschwitz-Birkenau din timpul celui de-al Doilea Război Mondial va fi un punct de plecare pentru a reflecta asupra istoriei rezistenței sociale, culturale și politice dezvoltate de romi ca răspuns la mediile sociale ostile din punct de vedere istoric. Acest segment al cursului va discuta strategiile de rezistență ale romilor, oferind exemple specifice, de la activismul politic, participarea civică, mișcarea culturală a romilor, precum și activismul tinerilor romi, mișcarea femeilor rome și lupta romilor LGBTQIA+.

(40 de minute de curs + 20 de minute de discuții)

15:30 – 15:40

Pauză

15:40 – 17:00

"Romii din România - de la sclavie la emancipare"

Romii au trăit pe teritoriile României contemporane timp de secole și, în acest timp, au fost supuși sclaviei și altor forme de maltratare. În același timp, romii au adus nenumărate contribuții la cultura, societatea și economia României contemporane. România este, de asemenea, țara cu cea mai mare populație de romi din UE. În acest segment, participanții vor primi o prezentare istorică detaliată, urmată de o discuție despre situația actuală a comunităților de romi din România.

(50 minute de prelegere + 30 minute de discuție)